

از دخترها فقط یک قهرمان نسازیم

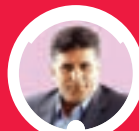
زندگینو

شنبه
۲۲ خرداد ۱۴۰۰
اخذی ۱۴۴۰ شماره ۳۴۰۰

(۵)

طرح: علیرضا پاکدل شهرآرا

ما آدم‌ها عادت داریم همیشه یا از این طرف بام یا از آن طرفش بیفتیم. روزگاری استعداد و توانایی‌های دختران به کل نادیده گرفته می‌شد و فقط به نقش‌هایی که قرار بود در آینده ایفا کنند، مانند همسری و مادری، توجه می‌شد. یعنی درست از همان بدو تولد و با نشان کردن آن‌ها برای پسری در بین اقوام و آشنایان.

سید مجتبی
حورایی
مشاور و
کارشناس
علوم تربیتی

اما امروز در روزگاری که احساس می‌کنیم بر فراز قله‌های رشد و دانش بشری ایستاده‌ایم، نقطه مقابل آن را چسبیده‌ایم. یعنی از دخترها انتظاراتی متفاوت از قبل داریم. آن‌ها را از کودکی مانند پسرها برای تصاحب یک شغل و جایگاه اجتماعی تربیت می‌کنیم. از آن‌ها قهرمان می‌سازیم. آن‌ها را به کلاس‌های مختلف زبان، ورزش، موسیقی، نقاشی و ... می‌فرستیم و به آن‌ها برای داشتن یک شغل خوب مشاوره می‌دهیم، ولی از ازدواج و تربیت نقش‌های مادرانه و همسرانه خبری نیست.

این امر سبب شده‌است میل به ازدواج و تشکیل خانواده یا در آن‌ها اصلاً ایجاد نشود یا اگر ایجاد می‌شود، آن قدر ضعیف باشد که برای ماندن در آن نقش و جایگاه هیچ تلاشی نکنند. خیلی از والدین فکر می‌کنند این لطف در حق آن‌هاست و وظیفه والدی خود را تمام و کمال انجام داده‌اند. چنین نیست، چون شما باعث شده‌اید به مهم‌ترین نیاز فطری آن‌ها برای همیشه پاسخ داده نشود.

بنابراین، اگر خواهان تغییر در فضای عمومی جامعه و رفع این بحران هستیم، باید ارزش‌های تربیتی‌مان را بازتعریف کنیم. تفاوت‌های جنسیتی را بشناسیم و بپذیریم. آنچه همه ما از رفع تبعیض‌ها به دنبال آن هستیم، تساوی حقوق است، نه تشابه آن. دخترها و پسرها تفاوت‌های جسمی و روحی زیادی باهم دارند. همین تفاوت‌ها باید مبنای تربیتی ما هم باشد. منظوری تولد دوباره کلیشه‌های جنسیتی نیست، بلکه تربیت براساس نیازهای جنسیتی است. لازمه آن هم درست مانند شرایط کرونایی راه‌اندازی یک بسیج ملی است، ستادی که همه نیروهای متولی مانند آموزش و پرورش، آموزش عالی، وزارت فرهنگ و ارشاد، رسانه‌ها و تلویزیون ملی در آن عضو و درگیر باشند و بتوانند مسیر درست حرکت را به خانواده‌ها هم آموزش بدهند.

دخترانمان را برای نقش‌پذیری در آینده تربیت کنیم

- بچه‌ها آن گونه که ما دوست داریم نمی‌شوند، بلکه آن گونه که ما هستیم خواهند شد. پس اگر قصد دارید فرزندان شایسته‌تری تربیت کنید، تربیت آن‌ها را از خودتان شروع کنید. دختر و پسر هم ندارد. در نهایت، دخترها نسخه‌ای به‌روزشده از پدرشان و پسرها نسخه‌ای به‌روزشده از پدرشان خواهند شد.
- اگر جنسیت فرزندان برایتان مهم است و برای آن تلاش می‌کنید، این موضوع باید تا قبل از تولد کودک باشد. پس از آن، فرزندان را با همان جنسیت و توانایی‌هایی که دارد بپذیرید.
- به تفاوت‌های جسمی و روحی بچه‌ها بیشتر توجه کنید. برای نمونه، دخترها زودتر از پسرها حرف می‌زنند و قدرت سخنوری بیشتری دارند. هم‌چنین نیاز به دیدن و شنیده شدن در دخترها بیش از پسرهاست. از این رو، لازم است اگر برای فرزند پسرستان هفته‌ای ۳ بار وقت می‌گذارد و با او صحبت می‌کنید، با فرزند دخترتان هر روز حرف بزنید و حرف‌های او را بشنوید.
- دخترها چگونگی رفتار با جنس مخالف را از رابطه با پدرشان و پسرها از رابطه با مادرشان یاد می‌گیرند. پس اگر دختری رفتاری خارج از قاعده و عرف دارد، آن را باید در رابطه او با پدرش جست‌وجو کنید.
- اگر نمی‌توانید الگوی کاملی برای دخترتان باشید، در پی معرفی الگوهای جنسیتی خوب به او برآید. با این کار، او بدون احساس تحقیر و ناتوانی می‌تواند راه خودش را بیابد.
- فرزندان‌تان را براساس توانایی‌هایی که دارند و نقش‌هایی که قرار است برعهده بگیرند، تربیت کنید، نه کلیشه‌هایی جنسیتی که در جامعه وجود دارد. همسری و مادری ۲ نقش غریزی در وجود هر زن است که به جای تعارض، باید از کودکی دختران را برای پذیرش آن‌ها آماده کرد. این موضوع افزون بر تلاش والدین، حمایت اجتماعی را هم می‌طلبد.

برمی‌گردد که صحبتش را کردیم. هرچه این تفاوت‌ها بیشتر و پشتوانه منطقی آن‌ها کمتر باشد، میزان این نارضایتی‌ها هم بیشتر خواهد شد. در ادامه به برخی از این عوامل اشاره می‌کنیم.

- **تعارض نقش‌ها:** سردرگمی در اولویت نقش‌هایی که یک زن در زندگی بازی می‌کند، مانند نقش مادری و تأمین‌کننده مالی، موضوع دیگری است که سبب نارضایتی او از جنسیتش خواهد شد.
- **فرصت‌های نابرابر:** با وجود همه شعارهایی که از برابری و احترام به حقوق و جایگاه زن در جامعه داده می‌شود، هم‌چنان شاهد تبعیض‌های زیادی برای کسب جایگاه‌های قدرت و ثروت در بین زنان و مردان هستیم.
- **نگرش والدین:** در بسیاری از کشورها، به‌ویژه کشورهای دارای بافت سنتی، هم‌چنان پدرها برداشتن فرزند پسر تأکید بیشتری دارند، موضوعی که سبب رنجش دخترها در همه طول تاریخ شده‌است.
- **احساس ظلم:** تفاوت‌های ظالمانه‌ای که در برخی خانواده‌ها و جامعه بین دخترها و پسرها وجود دارد، مانند اینکه پسرها فقط تداوم‌دهنده یک نسل در خانواده هستند، موضوع دیگری است که سبب احساس ظلم و نارضایتی از جنسیت در دخترها می‌شود.
- **نارضایتی مادر:** مادرانی که از جنسیت خود ناراضی هستند و آن را با پوشیدن لباس‌ها و مدل موهای مردانه نشان می‌دهند و مدام از شرایط و جنسیتی که دارند می‌نالند، دخترانشان هم از این نظر ناراضی خواهند بود.

تربیت دختر و پسر چه تفاوت‌هایی باهم دارد؟

- تربیت دختر و پسر فقط باید در راستای پذیرش نقش‌هایی باشد که قرار است در آینده برعهده بگیرند. در غیر این صورت، تفاوت تربیتی جنسیتی معنایی ندارد. برای این منظور هم توصیه می‌کنیم توجه به برخی نکات را جدی‌تر بگیریم.

آیا تفاوت قائل شدن بین ۲ جنسیت درست است؟

ما ۲ نوع تفاوت جنسیتی داریم. یک نوع آن واقعی است و کسی با آن مشکلی ندارد، مانند اینکه جنه دخترها ظریف‌تر از پسرهاست و توان انجام کارهای سخت و طاقت‌فرسا را ندارند یا بلوغ فکری زودتر در دختران که سبب می‌شود در مقایسه با پسران زودتر برای پذیرش نقش‌های خانوادگی یا اجتماعی آماده شوند.

نوع دیگر این تفاوت‌های جنسیتی ساختگی است. یعنی این ما هستیم که این تفاوت‌ها را براساس باورها و اعتقاداتمان درست کرده‌ایم. معمولاً هم همه تبعیض‌ها و نارضایتی‌ها از همین بخش نشئت می‌گیرد، مانند اینکه برخلاف دخترها، پسرها هیچ قیدوبندی و محدودیتی نداشته‌باشند و در داشتن هر پوششی آزاد باشند، یا دخترها فقط با عروسک و پسرها با تفنگ بازی کنند یا تحصیل برای پسرها ضرور و برای دخترها غیرضرور باشد.

در تفاوت‌های جنسیتی ساختگی هم باید تقسیم‌بندی جداگانه‌ای داشت، مانند اینکه برخی از آن‌ها براساس ویژگی‌های جسمی و روحی جنسیت‌ها تعریف شده‌است، مانند نوع بازی یا اسباب‌بازی دختر و پسر. برخی از این تفاوت‌ها هم افراط و تفریطی از دیدگاه‌های غیرمنطقی ماست، مانند اینکه کار اشتباه یک دختر بیش از اشتباه یک پسر زشت است و باید با آن برخورد شود. علامه طباطبایی این برخوردهای تبعیض‌آمیز را نوعی جاهلیت مدرن می‌داند که زاینده فرهنگ‌هاست.

چرا برخی دخترها از جنسیت خود ناراضی‌اند؟

این موضوع به همان تفاوت‌های جنسیتی ساختگی

دکتر کتات
حسینی
روان‌شناس
کودک و نوجوان